

Landsorganisasjonen i Norge

Åpenhetsloven i LO

Rapport 2023

Avdeling for virksomhetsstyring

30.06.2023

Sammendrag

Da Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 01.07.22, så ble det klart at Landsorganisasjonen i Norge (LO) som virksomhet er omfattet av loven. For å sikre eierskap og forankring til arbeidet, skaffe oversikt over eksisterende rutiner, og sørge for et planmessig og systematisk arbeid for å tilfredsstille lovens formål, valgte LO å organisere dette arbeidet med en egen prosjektgruppe/arbeidsgruppe frem til rapporten er utarbeidet. Deretter vil oppfølging og videre arbeid bli en del av ordinær drift.

LO er en stor innkjøper av varer og tjenester og har en omfattende finansforvaltning. Derfor valgte LO og følge opp disse to områdene for 2023.

Lovens formål (§1)

«Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester, og sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.»

LO vil etter beste evne jobbe aktivt for å oppfylle lovens formål gjennom en tett oppfølging og dialog med våre leverandører og andre forretningsforbindelser til organisasjonen.

For spørsmål til rapporten eller andre spørsmål til LOs arbeid med åpenhetsloven, ta kontakt med oss på mail: apenhetsloven@lo.no

Innhold

Sammendrag.....	1
1. Innledning og bakgrunn.....	3
2. Landsorganisasjonen i Norge.....	3
3. Involverte i arbeidet med åpenhetsloven	4
4. Avgrensninger, perspektiv og forutsetninger.....	4
4.1 Prosess for innkjøp av varer og tjenester i LO	5
4.2 Kaptialforvaltning	8
5. Handlingsplan og oppfølging	9
6. Litteraturliste	10
7. Bilag	11

1. Innledning og bakgrunn

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og LO omfattes av loven. Målet med arbeidet er å sørge for at LO ivaretar åpenhetslovens intensjon om åpenhet og innsyn i de områdene LO velger og prioriterer for 2023.

LO er også medlemmer i Etisk Handel Norge og vi følger Etisk Handel sine standarder i arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfølging av leverandører.

Hensikten med å gjøre aktsomhetsvurderinger er å forutse, forebygge og/eller begrense den negative påvirkningen LO har som virksomhet på mennesker, samfunn og miljø.

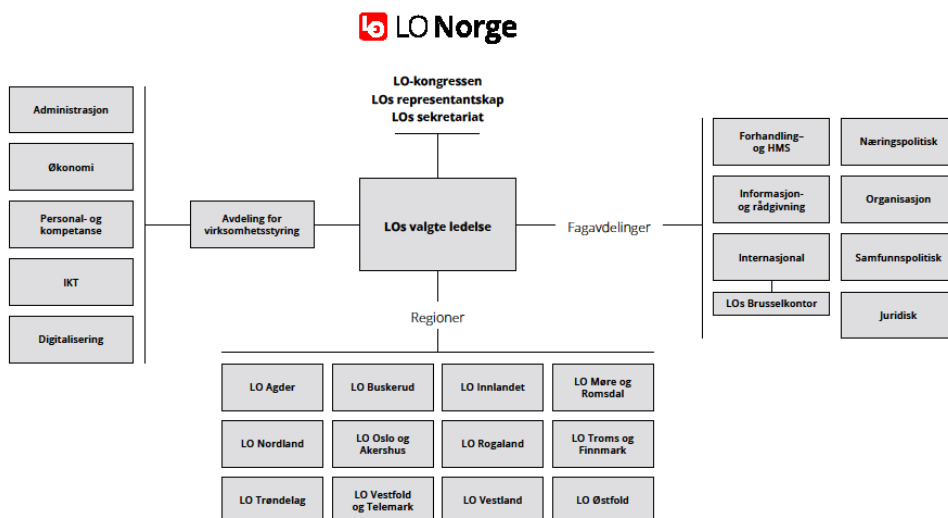
2. Landsorganisasjonen i Norge

LO er en hovedorganisasjon med 25 forbund som til sammen har 1 million medlemmer. Forbundene er egne virksomheter med egne avdelinger og fagforeninger, som igjen organiserer arbeidstakere både innen privat og offentlig sektor.

LO yter tjenester til tillitsvalgte, forbund og andre samarbeidende organisasjoner. I tillegg bedriver LO politisk påvirkningsarbeid, deltar i ulike råd og utvalg. LO er en aktiv part i partssamarbeidet i norsk arbeidsliv.

LO er organisert med åtte fagavdelinger og 12 regionskontorer med til sammen 18 kontorsteder som dekker hele landet. LOs ledelse velges hvert 4. år på LOs kongress.

Til sammen har LO ca. 300 ansatte fordelt over hele landet og hadde i 2022 en total omsetning på NOK 639 754 000.

3. Involverte i arbeidet med åpenhetsloven

LO har organisert arbeidet med åpenhetsloven i en arbeidsgruppe bestående av fagpersoner i avdeling for virksomhetsstyring, organisasjonsavdelingen, juridisk avdeling, internasjonal avdeling, og forhandling- og HMS avdelingen. Arbeidsgruppen har hatt 4 møter fra november 2022 til juni 2023.

Rolle og funksjon	Navn	Avdeling
Ansvarlig for arbeidet med åpenhetsloven	Siv Schau	Avdeling for virksomhetsstyring
Leder arbeidet med åpenhetsloven	Elling Sørum	Avdeling for virksomhetsstyring
Leder for serviceseksjonen	Lasse Nielsen	Avdeling for virksomhetsstyring
Leder for IKT	Jarle Gjersing	Avdeling for virksomhetsstyring
Rådgiver	Hans Øyvind Nilsen	Organisasjonsavdelingen
Leder	Atle Johansen	Juridisk avdeling
Nestleder	Katrine Fauske	Internasjonal avdeling

Arbeidet har inkludert flere eksterne og interne fagressurser for å sørge for å innhente relevant informasjon.

4. Avgrensninger, perspektiv og forutsetninger

LOs "kjernevirksomhet" består i hovedsak av ulike tjenesteyting og rådgivning til forbundene, samt en del koordinering av felles virksomhet utad. På bakgrunn av dette så vurderes det slik for 2023 at det er størst risiko og størst mulighet for en positiv påvirkning i vår leverandørkjede.

Arbeidsgruppen har identifisert to områder som omfattes av åpenhetsloven.

1. Innkjøp av varer og tjenester
2. Kaptialforvaltning

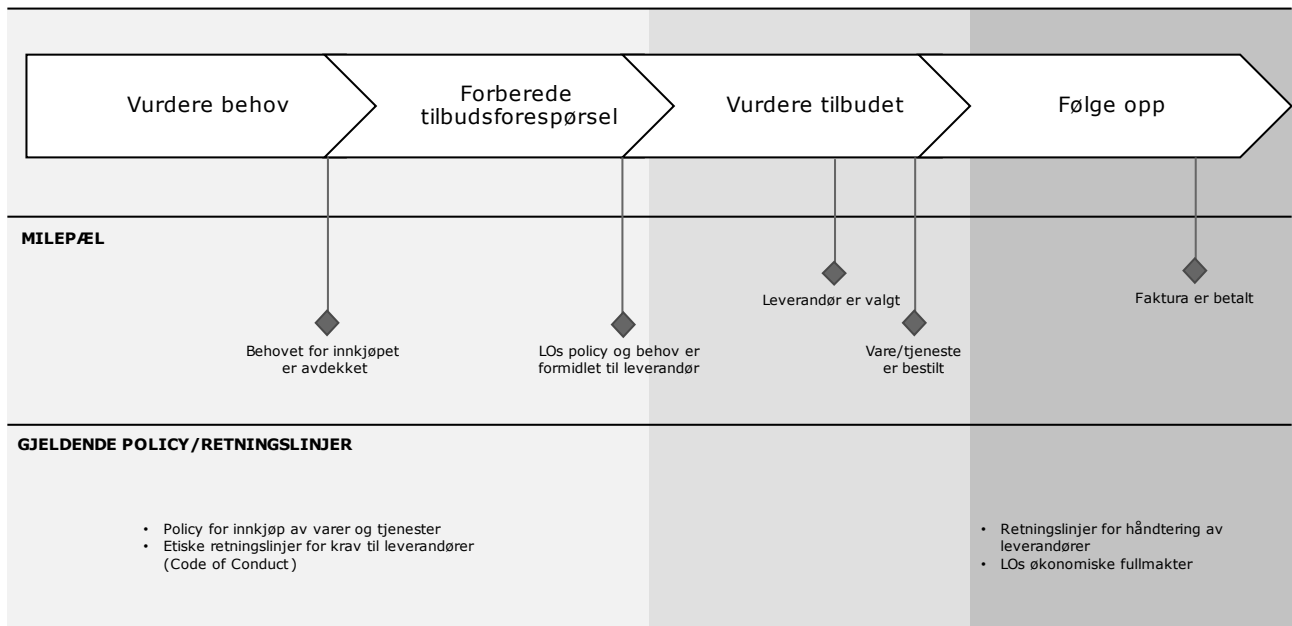
Arbeidsgruppen har vurdert det hensiktsmessig å prioritere arbeidet med innkjøp av varer og tjenester, da det er her usikkerheten og risikoen er størst for direkte eller negativ påvirkning. Risikovurderingen i kapittel 5 vil derfor omhandle innkjøp av varer og tjenester.

4.1 Prosess for innkjøp av varer og tjenester i LO

LO er en betydelig innkjøper, og innkjøp av varer og tjenester varierer stort i størrelse og kostnad. LO er ikke pålagt å følge lovverk for offentlig anskaffelser, men samtidig opptatt av at innkjøpene skal ivareta LOs verdisyn. LO sin styrke er at man gjennom antall, representativitet, vilje og evne til å vise samfunnsansvar, har gitt organisasjonen en betydelig innflytelse.

LO har lagd en oversikt over de fasene som alle innkjøp uavhengig av størrelse må igjennom. Videre har vi vurdert ulike trinn i fasene og aktiviteter som vurderes ut fra innkjøpets omfang.

Fase	Trinn	Aktivitet
Vurdere behov	Behov	Definere behovet som skal dekkes.
	Kjøp	Vurdere behov for kjøp i markedet
	Kjøpskriterier	Bestemme hvilke kvalitet og kvalitetskriterier som gjelder
Forberede tilbudsforespørsel/ konkurransegrunnlag	Anskaffelsesprosedyre	Avgjøre på hvilken måte anskaffelsen skal gjøres
	Spesifikasjoner	Beskrivelse av betingelser som skal gjelde kjøpet
	Leverandørmarkedet	Tråle markedet for å finne aktuelle leverandører
	Forespørsel	Sende ut forespørselsdokumenter til aktuelle leverandører
Vurdere tilbud/ Konkurransgjennomføring	Evaluering	Beslutningsanalyse av innkomne tilbud. Vurderinger gjøres opp mot vår policy og om leverandørene kan møte våre krav
	Forhandling	Kjøpsforhandlinger med den/de beste leverandørene
	Ordre	LO har valgt leverandør og legger inn formell bestilling
Følge opp	Oppfølging	LO følger opp leverandøren ved behov, frem mot levering for å sikre riktig leveranse
	Mottak	Kontroll av mottatt vare/tjeneste
	Betaling	Etter godkjent mottatt vare - kontroll av faktura
	Garanti	Styring og kontroll med garanti
	Erfaring	Erfaringsvurdering av prosessen. Organisasjonens evne til læring

Kartlegging av leverandører og forretningsforbindelser

	Leverandørgrupper
1.	Bank- og forsikring
2.	Bygg- og håndverktjenester
3.	Drift
4.	Fagbevegelse
5.	Hotell- og restaurant
6.	Helse
7.	IKT-drift

8.	Innkjøp materiell
9.	Kommunikasjon, marked og analyse
10.	Konsulenttenester
11.	Organisasjoner og foreninger
12.	Personell
13.	Reisevirksomhet
14.	Underholdning
15.	Undervisning

Etter en samlet vurdering har LO besluttet å gjennomføre aktsomhetsvurderinger av leverandører innen følgende grupper i kartleggingen:

- 2. Bygg og håndverkstjenester
- 7. IKT-drift
- 8. Innkjøp og drift
- 12. Personell

Begrunnelsen for å velge ut disse gruppene er i korte trekk fordi man antar at risikoen for en negativ påvirkning på forhold som loven peker på er stor, og at man da har en stor mulighet til å påvirke leverandører slik formålet med loven tilsier.

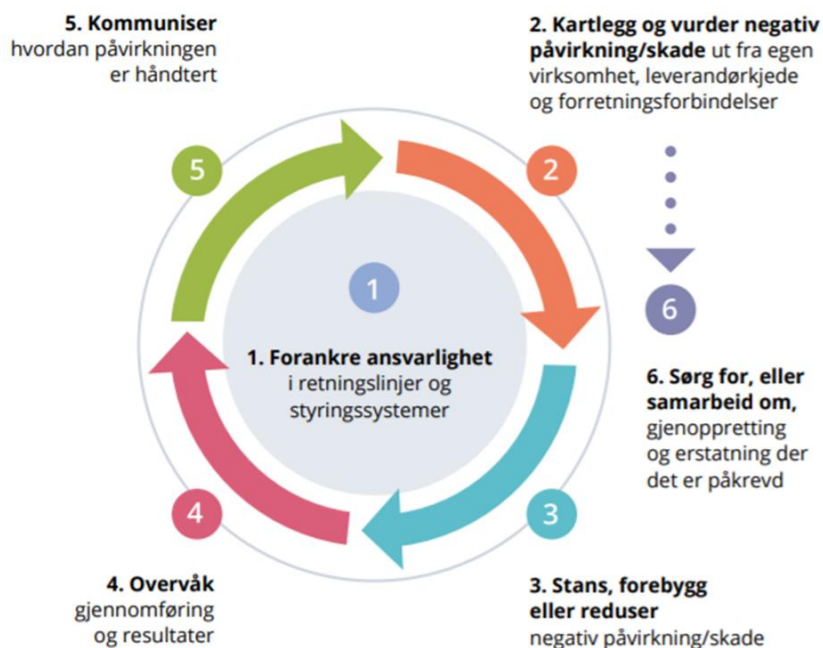
Av samme grunn har LO valgt å konsentrere seg om de største leverandørene (årlige leveranser over 100 000,-) innen de ulike gruppene.

44 leverandører fordelt på de nevnte gruppene har mottatt spørsmål som skal danne grunnlaget for aktsomhetsvurderingene som skal gjennomføres.

4.2 Aktsomhetsvurderingene

LO gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med Etisk Handel i Norge sitt regelverk og OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for et ansvarlig næringsliv:

For selve gjennomføringen av aktsomhetsvurderingene er det utarbeidet en egen veileder som også inneholder hvordan det skal gjennomføres en risikoanalyse på hver enkelt leverandør. LO benytter Etisk Handel Norge og "House of Control" sine standarder for spørsmål. I tillegg har LO utarbeidet egne spørsmål som omhandler arbeidstakers rettigheter.

LO benytter "House of Control" som system til leverandør oppfølging. Spørsmålene som er sendt LOs leverandører er vedlagt rapporten som bilag 2.

4.3 Kapitalforvaltning

LO disponerer i dag en betydelig finansiell formue, det at LO er en betydelig aktør i dette markedet gir en god posisjon for påvirkning. For LO er det avgjørende at kapitalforvaltningen skjer i tråd med etablerte

etiske retningslinjer, og det legges derfor etiske kriterier til grunn for kapitalforvaltningen. Det skal inngås avtaler med en forvalter som sikrer at dette blir gjort på en profesjonell og grundig måte. LO har valgt Sparebank 1 Forvaltning som leverandør av flere ulike investeringstjenester

LOs kapitalforvaltning reguleres av reglement for finansforvaltning samt LOs policy for finansforvaltning i samsvar med LOs verdisyn (ESG-strategi). Finansstrategien regulerer blant annet hvilke aktiva klasser eksternt forvalter skal forholde seg til, videre er det etablert et rammeverk som ivaretar LO sitt krav til ESG. LO har i sin finansstrategi uttrykt behov for en tett oppfølging av ESG som fagområde. Det er for LO viktig å unngå investeringer som ikke er i tråd med LO sitt standpunkt på dette området. LO har i mandatavtalen med forvalter derfor valgt å direkteinvestere i aktivaklassen «Norske aksjer», og kan på denne måten utelukke å investere i selskaper som utfordrer LO sitt verdisyn.

Det er utarbeidet en egen policy for å sikre at investeringene foretas er i samsvar med LO sitt verdigrunnlag. Denne baserer seg blant annet på standarder som er nedfelt i FNs Global Compacts 10 prinsipper for samfunnsansvarlig adferd, OECDs retningslinjer for anstendig næringsliv og Etikkrådet for Statens pensjonsfond utland som innstiller årlig en tilrådning til Finansdepartementet over selskaper som de mener handler i strid med fondets etiske retningslinjer, og som følgelig anbefales utelukkes fra fondets investeringsunivers.

I den løpende dialogen er LO tydelig på hvilke krav som stilles for implementering av organisasjonens verdisyn i kapitalforvaltningen. Videre er det lagt opp til en omfattende rapporteringsstruktur slik at LOs investeringskomite har et godt grunnlag for å kontrollere etterlevelsen og følge opp avvik. Dette skjer blant annet ved at investeringskomiteen i månedelige møter gjennomgår hvordan mandatet håndteres. Når det gjelder den øvrige forvaltningen så løses spørsmål rundt ESG ved en fullstendig gjennomlysning av alle aksjefond som LO eier, og man har dermed mulighet til å aksjonere hvis det oppdages selskaper som bryter med ønskede kriterier.

5. Handlingsplan og oppfølging

LOs arbeid for å oppfylle formålet med åpenhetsloven er en kontinuerlig og pågående prosess. For det videre arbeidet er det lagt følgende arbeidsplan (egne interne handlingsplaner under hvert punkt)

Tiltak	Hensikt	Frist	Kommentarer
Bygge opp en velfungerende organisasjonsstruktur	En best mulig organisering og	Oktober 2023	

for innkjøp og leverandøroppfølging og oppfølging av målsettinger og handlingplaner på området	koordinering av LOs innkjøpsfunksjoner		
Gjennomføre aktsomhetsvurderinger av aktuelle leverandører	Avdekke evt avvik og følgre opp disse	September 2023	
Purre leverandører som ikke har besvart LOs aktsomhetsvurderinger	Sikre at LO får gjennomført sine aktsomhetsvurderinger	September 2023	
Revidere og vidreutvikle eksisterende og evt. nye rutiner og retningslinjer når det gjelder innkjøp av varer og tjenester	Sikre at LO har rutiner og retningslinjer i hht forventet standard	November 2023	
Utarbeide rutiner for aktsomhetsvurderinger som en del av kvalifisering av nye leverandører	Sikre at LO knytter til seg fremtidige leverandører med tilfredstillende standarder	Desember 2023	
Kontinuerlig oppfølging og "overvåkning" av dagens leverandører og inngåtte kontrakter	Sikre en kjennskap til leverandørene slik at LO kan reagere ved mistanke om avvik	Kontinuerlig	
Fokusområder for rapporten 2024	Vurdere om andre områder av LOs virksomhet bør omfattes	Høst 2023	

Handlingsplanen og rapporten revideres 2 ganger pr år. Neste revisjon er innen utløpet av 2023.

6. Litteraturliste

Liste over relevante informasjonssider, mm.

Høyriskolisten for bærekraftige anskaffelser (DFØ)

<https://anskaffelser.no/berekraftige-anskaffingar/menneskerettigheter/hoyrisikolisten>

OECD veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/09/201904_OECD_DDveileder_nettil.pdf

OECD veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv – en innføring

<https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/263/2022/09/Innforing-i-aktsomhetsvurderinger.pdf>

Etisk Handel, åpenhetsloven

https://etiskhandel.no/apenhetsloven-baerekraftig_handel/

Forbrukertilsynet om åpenhetsloven

<https://www.forbrukertilsynet.no/apenhetsloven>

7. Bilag

- Bilag 1 - Veileder for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger i LO
- Bilag 2 – Spørsmål til aktsomhetsvurderingene av LOs leverandører